Een praktische toepassing van de Creative Commons license voor de Belgische bestuurlijke niveaus.

examenpaper voor het vak Management & Information Technology
titularis: prof. L. Pintelon

geschreven door Kris Van Poucke
aanvullende masteropleiding Overheidsmanagement en -beleid
academiejaar 2006-2007

KU Leuven
faculteit Sociale Wetenschappen

Inhoud

1. Inleiding

De gevolgen van de recente en nog steeds in snel tempo voortdurende technologische evoluties op onze samenleving vallen niet te onderschatten en vallen zelfs amper nog exhaustief te omschrijven. In deze paper zal ik trachten de toepassingsmogelijkheden van een van de vele facetten van deze evolutie, met name de officialisering van de sharing economy, en de gevolgen voor onze overheidsdienstverlening te onderzoeken.

Ik zal dit onderzoek uiteraard aanvatten met het toelichten van een aantal theoretische elementen die een beter begrip van de voorliggende problematiek mogelijk maken. Vervolgens zal ik aan de hand van een aantal concrete onderzoeksvragen een hypothetische casus onderzoeken. De casus in kwestie is louter hypothetisch omdat het om een eventuele toepassingsmogelijkheid en niet om een bestaand gegeven gaat. In het beste geval is dit een vooruitblik op een toekomstige realiteit. In het andere geval gaat het om een louter theoretische denkoefening. Aan voorspellingen over de toekomstige benadering van deze mogelijke toepassing van de technologische evolutie waag ik me hier niet. Het lijkt me immers zeer moeilijk alle factoren die hierbij een rol kunnen spelen op voorhand correct in te schatten.

2. Enkele relevante theoretische begrippen en beschouwingen

2.1. Sharing economy & commons-based peer production

Een eerste begrip dat ik hier nader moet toelichten, is de zogenaamde 'sharing economy', letterlijk vertaald de 'delende economie'. Deze relatief nieuwe term wordt gebruikt om de inspanningen te duiden van internetgebruikers die door middel van de kosteloze uitwisseling van gegevens en producten een economische meerwaarde weten te creëren. Professor Benkler van de Yale Law School heeft dit verschijnsel 'commons-based peer production' genoemd (Hof, 2005). In feite gaat het hier om vrijwilligers die, zonder dat er sprake is van financiële stimuli of van grote bedrijven, onderling netwerken opzetten en een productieproces tot stand brengen. De economische significantie van deze productieprocessen is evenwel groot genoeg om de dominante bedrijven in een sector onder druk te zetten en tot veranderingen te dwingen.

De online encyclopedie Wikipedia (http://nl.wikipedia.org/wiki/Hoofdpagina) en de site voor technische recensies Slashdot (http://slashdot.org) zijn allicht de meest succesvolle voorbeelden van de wijze waarop dergelijke initiatieven na verloop van tijd een stevige voet aan de grond krijgen en de positie van de vroegere marktleiders en gevestigde economische waarden bedreigen. Zelfs de immens populaire zoekmachine Google, een beursgenoteerd bedrijf met immer stijgende winstmarges, maakt gebruik van deze benadering door de gebruikers de mogelijkheid te bieden zelf te bepalen in welke volgorde de resultaten voor een bepaalde zoekopdracht worden weergegeven (Hof, 2005).

De kern van de sharing economy is de bereidheid van de gebruikers om zichzelf als actieve participanten te zien en om zelf een bijdrage te leveren. De inschakeling van de eigen processorcapaciteit als thuisgebruiker in de ondersteuning van een door middel van zogenaamd 'commons-based' gedrag opgezet netwerk volstaat in veel gevallen al. Grootse projecten moeten niet langer door grote bedrijven worden gefinancierd of ondersteund. Indien voldoende kleine gebruikers, veelal particulieren die slechts over een goedkope pc beschikken, zich hiervoor inzetten, wordt een product in feite door zijn

uiteindelijke gebruikers gefinancierd en hoeven de productiekosten bijgevolg ook niet aan die gebruikers te worden doorgerekend.

De sharing economy zal de traditionele economie allicht nooit vervangen. Het gebruik van goedkope hardware, gratis software en snelle internetverbindingen leidt immers niet tot het verbouwen van gewassen of tot het bouwen van huizen. Het gaat hier vooral om het creëren van, in de meeste gevallen virtuele, gemeenschappen waar creativiteit wordt gestimuleerd. Op zich klinkt dit natuurlijk amateuristisch, maar alle technologische ontwikkelingen zijn natuurlijk van de creativiteit van hun bedenkers afhankelijk. Gezien de snelheid waarmee de maatschappij evolueert, is er steeds meer nood aan entiteiten die creativiteit ondersteunen. Het ontstaan van de sharing economy is hier een rechtstreeks gevolg van.

De meeste participanten aan de sharing economy hebben niet de bedoeling de traditionele economie te ondermijnen of de werking van de traditionele bedrijven te saboteren. Zoals raskin duidelijk stelt, gaat het niet eenvoudigweg om mensen die gratis werken (Raskin, 2004). Het gaat niet om mensen die om een of andere reden geen plaats in het systeem hebben en dan maar op hun eentje trachten iets te produceren. Het gaat om mensen die behoefte hebben aan een ander forum voor hun creativiteit. De drang om te vernieuwen, te verbeteren of te creëren, is bij hen groter dan de noodzaak hier op korte termijn financieel voordeel uit te halen. Dit voordeel kan hen immers op lange termijn alsnog te beurt vallen. Het is niemand verboden iets wat hij gratis heeft gecreëerd in functie van toekomstige sollicitaties in zijn curriculum vitae te vermelden. Bovendien zijn veel firma's actief op zoek naar mensen die de nodige creativiteit aan de dag leggen, zelfs al moeten ze daarvoor buiten hun reguliere recruteringsvijvers gaan vissen. Tot slot moet hier worden opgemerkt dat het aantal mensen die in de zogenaamde 'creative industries' werkt de laatste jaren opvallend is gestegen (Flew, 2005, p. 253)

2.2. Open source community & free software movement

De wereld van de informatica lijkt momenteel in twee rivaliserende kampen onderverdeeld. Aan de ene kant bevinden zich de traditionele, bedrijfsgebonden programmeurs. Aan de andere kant bevindt zich een losvast samenraapsel van individuen en groepen die los van bedrijven opereren en ad hoc met elkaar samenwerken om concrete problemen op te lossen. Raymond, een aanhanger van het tweede kamp die over dit onderwerp talrijke artikels heeft geschreven, vergelijkt beide kampen met de tegenstelling tussen een kathedraal en een bazar (Raymond, 2006). In de wereld van informatica en software wordt een kathedraal gebouwd door een aantal zorgvuldig geselecteerde specialisten die hun broncodes en andere vakgeheimen zorgvuldig bewaren en geen inmenging in hun project tolereren. De kathedraal wordt pas toegankelijk eenmaal het project helemaal is afgewerkt. Een bazar, daarentegen, is een chaotische opstelling van kleine kraampjes waarin mensen met allerlei interesses, voorkeuren en plannen die enkel door het delen van hun eigen kleine resultaten tot een groter geheel kunnen komen.

Deze opdeling is minder abstract dat ze op het eerste gezicht lijkt. Veel software-ontwikkelingen van de laatste jaren zijn het gevolg van de groeiende tendens onder professionele en amateurprogrammeurs om hun broncodes te delen en om door middel van een soort permanente ad-hocsamenwerking betere producten te creëren. Deze mensen noemen zich vaak de open source community. In tegenstelling tot het beleid van de gevestigde bedrijven kiezen ze voor het vrijgeven van alle broncodes. Dit biedt

anderen niet enkel de mogelijkheid om hun producten te gebruiken, maar ook om ze aan te passen aan hun persoonlijke behoeften en zelfs om een verbeterde versie vrij te geven waar andere gebruikers op hun beurt voordeel uit kunnen halen.

Het beste voorbeeld van een dergelijk project is uiteraard Linux, een op UNIX gebaseerd operating system, dat, bij wijze van spreken, dagelijks door de eigen gebruikers wordt verbeterd of uitgebreid. Het succes en de impact van Linux kunnen moeilijk worden onderschat. Steeds meer bedrijven schakelen over op dit goedkope en krachtige systeem (O'Brien & Marakas, 2006, p. 123 en 137). Hetzelfde geldt voor overheidsdiensten. Op 21 juni 2004 heeft de Franse staatssecretaris van Burgerzaken, Renaud Dutreuil, bekendgemaakt dat de Franse overheid overweegt volledig naar Linux over te stappen (Mourits, 2004). De overstap is nog niet volledig doorgevoerd, maar de aankondiging volstond om de topmanagers van Microsoft zeer zenuwachtig te maken. Een tijdje voordien had het Franse ministerie van Verkeer reeds besloten de eigen servers in de toekomst op Linux te laten draaien. Ongeveer gelijktijdig heeft het Britse Office of Government Commerce een rapport uitgebracht waarin te lezen staat dat open source producten een volwaardig alternatief voor de producten van marktleider Microsoft vormen (Biesemans, 2004). De lokale besturen van de Duitse stad München, de Oostenrijkse hoofdstad Wenen en de Noorse stad Bergen hebben, uiteraard onafhankelijk van elkaar, besloten voor de eigen netwerken op Linux over te schakelen. In 2006 heeft de Australische overheid een belangrijk contract afgesloten met het bekende bedrijf Novell om met Linux compatibele software te leveren (Beer, 2006). Sinds 2006 kunnen Nederlandse Linux-gebruikers hun belastingaangifte online invullen, wat in het verleden enkel voor Windows-gebruikers tot de mogelijkheden behoorde (Verhaegen, 2004). Ik beperk me tot deze voorbeelden, maar de eigenlijke lijst is een stuk langer.

De gevolgen van deze tendens voor de casus die de kern van dit onderzoek vormt, zullen later nog duidelijk worden. Voorlopig wil ik hier enkel opmerken dat veel mensen in de open source community in feite voor de afschaffing van het eigendomsrecht op broncodes pleiten. In hun ogen moeten de broncodes van alle software gratis worden vrijgegeven. Iedere gebruiker moet de mogelijkheid krijgen software zelf aan te passen en te verbeteren. Hoewel deze gemeenschap in se zeer heterogeen is, kanten ze zich haast allen tegen het doorgedreven eigendomsrecht in de informaticasector, waarbij de quasi-hegemonie van Microsoft op een haast vanzelfsprekende wijze het primaire doelwit is geworden.

2.3 Auteursrechten of copyright

Volgens Wikipedia, overigens zelf een interactieve bron uit het open source-milieu, is auteursrecht 'het exclusieve recht van de maker van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst om dit openbaar te maken en te verveelvoudigen. Hieronder valt onder andere het recht om kopieën en reproducties van het werk te maken, te verkopen of om van dit werk afgeleide producten te maken en het werk publiekelijk tentoon te stellen' (http://nl.wikipedia.org/wiki/Auteursrecht). Volgens Sabam, een Belgisch bedrijf dat auteursrechten int en onder zijn leden verdeelt, gaat het hier om een uitgesteld loon. De scheppende kunstenaar wordt immers niet vergoed tijdens het creëren van een kunstwerk. Hij ontvangst pas een vergoeding eenmaal dit werk in een of andere vorm aan het publiek wordt voorgesteld (http://www.sabam.be/website/nl/002001.htm). Volgens diezelfde bron heeft de houder van de auteursrechten, wat niet noodzakelijk de scheppende kunstenaar

zelf is of blijft, ‘de bevoegdheid om toestemming te verlenen, wat de eerbiediging van zijn scheppende persoonlijkheid en de integriteit van zijn werk waarborgt’.

Aanvullend hierop kan een scheppend kunstenaar tevens in de wet gespecifieerde morele rechten op een werk laten gelden. Hij kan de integriteit van zijn werk vrijwaren, zijn vaderschap op een werk doen erkennen en zelf beslissen wanneer een werk mag worden bekendgemaakt.

Al het bovenstaande geldt uiteraard ook voor de verspreiding van artistieke creaties langs elektronische weg, bijvoorbeeld door ze op een website vrij te geven. Ook hiervoor moeten de nodige auteursrechten aan de rechthebbende worden betaald. Het spreekt voor zich dat dit in de praktijk niet altijd even vlot verloopt. Naast de gewone piraterij, waarbij onder meer muziek en films illegaal worden gekopieerd en via het internet al dan niet gratis worden verspreid, willen heel wat mensen hun artistieke producties gratis en zonder auteursrechten verspreiden. Voor deze mensen weegt het innen van een klein bedrag aan auteursrechten niet op tegen de mogelijkheden die een gratis verspreiding buiten het officiële circuit hen opleveren. Hoe deze mensen precies te werk gaan, zal op de volgende pagina’s duidelijk worden.

Tot slot geef ik hier ter overweging nog een citaat dat de relatie tussen copyright en de voortdurende technologische vernieuwingen weergeeft: ‘If data is the fundamental currency of the Information Age, then the concept of intellectual property is the wallet that protects it from theft or misappropriation’ (Kay, 2006).

2.4. Free culture movement & Creative Commons license

De tegenhanger van de free software movement in de cultureel-artistieke sector is de zogenaamde free culture movement, een amalgaam van min of meer gelijkgezinde scheppende kunstenaars en hun sympathisanten die een alternatief voor het eigendomsrecht op kunstwerken zoeken. In de loop van de voorbije jaren zijn zij erin geslaagd een wereldwijd netwerk op te zetten, bestaande uit kunstenaars die hun eigen creaties gratis en zonder commerciële bedoelingen vrijgeven. Net als bij open source software, is het anderen toegestaan om deze werken zelf te verspreiden en zelfs aan te passen. In de meeste gevallen zijn hieraan een aantal minimale voorwaarden verbonden. Deze voorwaarden worden door middel van een licentie geregeld. Deze licentie vervangt de traditionele auteursrechten die normaliter voor het gebruik of de aanpassing van een dergelijk kunstwerk moeten worden betaald.

Om het onderscheid met auteursrechtelijk beschermde werken te expliciteren, wordt voor deze werken vaak de term ‘copyleft’, met een omgekeerde letter ‘c’ in een cirkel als bijbehorend logo, gebruikt. De benaming en het logo moeten het elke mogelijke gebruiker, downloader, verspreider, etc. duidelijk maken dat hij op deze werken geen auteursrechten rusten. Hij wordt enkel verondersteld de bepalingen van de desbetreffende licentie te respecteren.

De belangrijkste, succesvolste en sterkst onderbouwde licentie waar een scheppend kunstenaar uit de free culture movement een beroep op kan doen, is zonder meer de Creative Commons license, door gebruikers steevast tot ‘CC’ afgekort.

De Creative Commons license en de bijbehorende organisatie zijn in 2001 door James Boyle, Michael Carroll, Lawrence Lessig, Hal Abelson, Eric Saltzman en Eric Eldred ontwikkeld en opgericht. Dat het hier niet om een zootje ontevreden amateurkunstenaars of door jeugdig enthousiasme voortgedreven tieners met een zwak voor computers gaat, blijkt uit de carrières die deze mensen hebben weten op te bouwen. Abelson is professor

in computer science and engineering aan het Massachussetts Institute of Technology, Saltzman is een documentairemaker die zich als jurist in cyberjurisdictie heeft verdiept, Eldred is al jaren een web publisher die zich op het publiek domein concentreert, Boyle en Carroll zijn experts op het vlak van intellectueel eigendom en Lessig, die als grondlegger en grote inspirator van het project kan worden beschouwd, is een gewezen assistant van rechter Scalia, toentertijd lid van het Amerikaans Hooggerechtshof, en is momenteel, na posities aan de University of Chicago en aan de Harvard Law School, verbonden aan de Stanford Law School (Raskin, 2004). Samen hebben zij een licentie opgesteld die artiesten de mogelijkheid geeft hun werk te beschermen zonder dat hiervoor auteursrechten moeten worden aangerekend of betaald.

In een van zijn talrijke nieuwsbrieven verduidelijkt Lessig de onderliggende idee die aan de grondslag van de licentie ligt: 'some people may not want to exercise all of the intellectual property rights the law affords them. We believe there is an unmet demand for an easy yet reliable way to tell the world "Some rights reserved" or even "No rights reserved." Many people have long since concluded that all-out copyright doesn't help them gain the exposure and widespread distribution they want. Many entrepreneurs and artists have come to prefer relying on innovative business models rather than full-fledged copyright to secure a return on their creative investment. Still others get fulfillment from contributing to and participating in an intellectual commons. For whatever reasons, it is clear that many citizens of the Internet want to share their work and the power to reuse, modify, and distribute their work with others on generous terms. Creative Commons intends to help people express this preference for sharing by offering the world a set of licenses on our Website, at no charge' (Lessig, 2006).

De Creative Commons license zelf is een vrij eenvoudige tekst. Wie zijn creatieve output met behulp van deze licentie wil verspreiden, moet een keuze maken tussen een aantal categorieën. Hierdoor wordt het voor alle potentiële luisteraars, kijkers, lezers, etc. duidelijk dat ze bij elk gebruik van het door de licentie beschermde werk de oorspronkelijke schepper moeten vermelden en of ze het werk al dan niet voor commerciële doeleinden mogen gebruiken, het werk al dan niet zelf mogen aanpassen en het werk al dan niet zelf mogen verspreiden. Om dit te verduidelijken en om overvloedige citaten te vermijden, heb ik de Nederlandstalige versie van een van deze categorieën als bijlage aan deze paper toegevoegd (zie Bijlage 1). Aangezien het hier geen onderzoek naar de strikt juridische aspecten van de licentie betreft, zal ik hier niet verder op het onderscheid tussen de verschillende categorieën ingaan. Dit laat ik liever over aan de medewerkers van de Onderzoekseenheid Intellectuele Rechten van de KULeuven en van het Centre de Recherches Informatique et Droit van de Université de Namur, de wetenschappelijke instellingen die het gebruik van de licentie in België door middel van de nodige vertalingen en onderzoek naar de wettelijke gevolgen mogelijk hebben gemaakt en die zich voor de verdere ondersteuning van dit gedachtegoed blijven inzetten.

Dat de invoering van de Creative Commons license een ernstige impact op de houding van velen ten overstaan van copyright en van artistieke processen heeft gemaakt, staat ondertussen buiten kijf. De Nederlandse regering investeert in de loop van een periode van zeven jaar 173 miljoen euro in het 'Images for the future'-project, bedoeld om een gigantisch archief van beeldmateriaal over Nederland op te stellen. Alle foto's, video- en filmfragmenten zullen door middel van de Creative Commons license worden aangeboden. De organisatie Creative Commons is sinds kort lid van het OpenCourseWare Consortium, een wereldwijde samenwerking tussen meer dat 100 instellingen voor hoger

onderwijs, bedoeld om een breed platform voor onderwijskundig materiaal gratis ter beschikking te stellen. Ten gevolge van een recente overeenkomst zal Microsoft de nodige tools om de Creative Commons license te gebruiken, zoals CCmixter, in het eigen softwarepakket opnemen. Microsoft heeft zich trouwens aangesloten bij de Open Content Alliance (http://www.opencontentalliance.org), een samenwerking tussen Yahoo, Internet Archive en een paar tientallen universiteiten bedoeld om de inhoud van boeken te digitaliseren en vrij te geven. De OCA stimuleert hierbij het gebruik van de Creative Commons license (Crawford, 2006).

2.5. Technologische elementen

Verder zal ik in de rest van dit onderzoek uiteraard meermaals verwijzen naar de technologische aspecten die op de geschetste problematiek betrekking hebben. Hiervoor heb ik me voornamelijk op het boek 'Management Information Systems' van James O'Brien en George Marakas gebaseerd. Het lijkt me weinig zinvol alle vaktermen en theoretische begrippen die in verband met technologische ontwikkelingen wordt gehanteerd stuk voor stuk te definiëren of gedetailleerd te omschrijven. Waar nodig, zal ik in het vervolg van de tekst in de nodige toelichting voorzien en eventueel ook naar het reeds vermelde boek verwijzen.

3. Vraagstelling

Zoals ik in de inleiding al heb vermeld, zal ik trachten op basis van het voorgaande een hypothetische casus uit te werken. Door middel van deze casus zal ik antwoorden op de volgende vragen trachten te formuleren. Het spreekt voor zich dat niet al deze vragen exhaustief of categoriek kunnen worden beantwoord. Het is enkel de bedoeling van dit onderzoek een aanzet tot verdere discussies of initiatieven te geven.

Biedt de Creative Commons license de overheid mogelijkheden om de eigen dienstverlening uit te breiden of te verbeteren? Hoe kunnen deze mogelijkheden het best worden benut?

Welk project kan dit het makkelijkst en duidelijkst aantonen? Wat zijn de succes- en faalfactoren van een dergelijk project?

Kan de implementatie van de Creative Commons license in een overheidscontext een element vormen in de discussie over de zinvolheid van open source software voor de overheid?

4. Casus

4.1 Afbakening onderzoeksdomein en situatieschets

Aangezien de Creative Commons license momenteel vooral door amateurkunstenaars worden gebruikt, lijkt het me logisch de casus rond hun output op te bouwen en dan meer in het bijzonder rond de muziek die met behulp van de Creative Commons license momenteel via het internet wordt verspreid of beschikbaar wordt gesteld. Hoewel dit op het eerste gezicht niet zo lijkt, valt een verband met de overheid vlot te leggen.

Het valt de meeste mensen allicht niet op, maar de verschillende overheden in dit land maken vaak gebruik van de muzikale output van diverse binnen- en buitenlandse artiesten, gaande van de achtergrondmuziek in trein- en metrostations of in gemeentelijke sporthallen en zwembaden tot de organisatie van concerten tijdens grootschalige festiviteiten en de programmatie van sfeermuziek tijdens kleinschalige recepties. Tenzij de rechthebbende(n) reeds meer dan 70 jaar zijn overleden, moeten voor de uitvoering van al deze werken steeds opnieuw auteursrechten worden betaald. Wie ooit zelf een concert of een aanverwant initiatief heeft georganiseerd, weet dat deze kosten behoorlijk kunnen oplopen. Sabam hanteert een ingewikkelde formule om het verschuldigd bedrag te berekenen, waarbij onder meer het potentieel aantal aanwezigen een doorslaggevende factor vormt. Voor muziek die op openbare plaatsen wordt gespeeld, kan dit aantal natuurlijk snel oplopen. Mijns inziens, kan de Creative Commons license de overheid helpen deze kosten te drukken.

Het kan natuurlijk niet de bedoeling zijn onder het mom van besparingen elke betaling aan de artistieke sector stop te zetten. Voor sommige evenementen en initiatieven is er een duidelijke behoefte aan auteursrechtelijk beschermde muziek. Wie een groot volksfeest wil organiseren, kan best een beroep doen op artiesten die het volk weten te bekoren. Het betalen van auteursrechten is hier op dit ogenblik onlosmakelijk mee verbonden. Wie in wat achtergrondmuziek bij een officiële plechtigheid moet voorzien, doet vaak een beroep op een ensemble dat zogenaamde ‘klassieke’ muziek speelt. Aangezien de componisten van deze werken al een of meerdere eeuwen zijn overleden, zijn hiermee helemaal geen auteursrechten verbonden. Er blijven evenwel nog voldoende gelegenheden over om dit onderzoek de moeite waard te maken. Zo grijpen veel programmatieverantwoordelijken naar de klassieke canon terug omdat ze nu eenmaal over een klein budget beschikken en zodoende het betalen van auteursrechten willen vermijden. In veel stations van de MIVB, kantines van overheidsgebouwen en andere plaatsen wordt sfeermuziek gedraaid of wordt eenvoudigweg de radio opgezet. Tijdens bepaalde feestperiodes, met de kerstperiode als uitschieter, worden in zowat elke belangrijke winkelstraat luidsprekers opgehangen en seizoensgebonden melodietjes ten gehore gebracht. Wie naar een dienst belt en even op de juiste persoon moet wachten, krijgt vaak in een oneindige loop geplaatste MIDI-versies van evergreens te horen. Wie voor dergelijke gelegenheden eens iets anders wil laten horen, maar hiervoor geen bijkomende uitgaven wil doen, kan in mijn ogen gerust op de Creative Commons license terugvallen. Bovendien biedt deze optie de overheid de mogelijkheid om amateurkunstenaars uit eigen land zonder bijkomende kosten een platform voor hun werk te bieden.

Het grootste probleem is natuurlijk dat deze muziek via een voor oningewijden onoverzichtelijk kluwen van honderden websites wordt aangeboden en niemand kan van de betrokken ambtenaren verwachten dat ze hun kostbare tijd in een zoekactie naar een geschikt streepje muziek investeren. Een gecentraliseerde selectie van het bestaande aanbod zou hier soelaas kunnen bieden. Deze selectie, bestaande uit een grote voorraad aan muziekbestanden, zou het deze ambtenaren wel mogelijk maken snel en efficiënt over de juiste fragmenten te kunnen beschikken. Hoe een dergelijk gecentraliseerd aanbod er in de praktijk zou moeten uitzien, is de kern van de hypothetische casus die ik hier wil uitdiepen.

Gezien de grondwettelijke verdeling van bevoegdheden over de federale overheid en de gewesten en gemeenschappen van dit land, zal ik me om praktische redenen tot een voor de Vlaamse overheid uitgewerkt voorbeeld beperken. Sinds de recentste

staatshervorming fungeert de Vlaamse overheid immers als de voogdijoverheid van de Vlaamse lokale besturen. Daarnaast beschikt ze ook over een eigen administratie, met inbegrip van een hele resem aan verzelfstandigde agentschappen. Al deze actoren, die elk over hun eigen mate van autonomie beschikken, vormen de doelgroep van dit voorbeeld. De essentie van dit onderzoek kan natuurlijk naar de andere bevoegde bestuurlijke niveaus worden getransponeerd.

4.2. Het project

4.2.1. Algemene vereisten

In de volgende alinea's zal ik trachten een concreet projectvoorstel uit te werken dat als basis voor een gecentraliseerde voorraad aan muziekfragmenten voor de hierboven geschetste doelen kan dienen. Gezien de verdeling van de bevoegdheidsdomeinen binnen de Vlaamse Regering, zou het project onder de voogdij van de minister van Binnenlandse Aangelegenheden vallen en zouden de projectmedewerker(s) onder de afdeling Binnenlands Bestuur van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap ressorteren.De centrale doelstelling van het project bestaat er immers uit alle ondergeschikte overheden en nevengeschikte onderdelen van de Vlaamse administratie iets aan te bieden. Het lijkt me dan ook logisch dit alles onder te brengen bij die afdeling die zich met de centrale sturing van deze overheden en administraties bezighoudt.

Om het project tot een goed einde te brengen, moet het door de nodige soft- en hardware worden ondersteund. Hiervoor is uiteraard de steun van een of meerdere informatici nodig. Eenmaal die initiële setup tot een goed einde is gebracht, moet het systeem uiteraard worden onderhouden. Ook hiervoor is de hulp van een of meerdere informatici nodig. Verder moet iemand zich over het zoeken en het selecteren van de muzikale fragmenten en over het opvolgen van de reacties van de gebruikers ontfermen. Deze persoon hoeft uiteraard geen informaticus te zijn. De enige vereiste voor deze persoon is dat hij het systeem voldoende moet kennen om ermee te kunnen werken. Gezien de relatieve eenvoud van het initiële project lijkt dit me geen al te hoge eis.

Wat hardware betreft, blijven de behoeftes van het project beperkt tot een of twee pc's, een server en voldoende schijfruimte om alle met het project verbonden bestanden op te slaan. Er moet in voldoende ruimte worden voorzien om de muziekbestanden en alle ondersteunende programma's en bestanden op te slaan. Over hoeveel schijfruimte het dan precies gaat, laat ik liever aan de echte specialisten over. Bovendien is de noodzakelijke schijfruimte in sterke mate afhankelijk van het succes van het project. Het aanbod moet immers aan de vraag voldoen en als de vraag stijgt, zullen het aanbod en de bijbehorende schijfruimte eveneens stijgen.

Wat software betreft, moeten de informatici die deze taak krijgen toegewezen in de nodige programma's voorzien om alle functies te vervullen. Concreet gaat het hier om data resource management (O'Brien & Marakas, 2006, p. 140-145), om een uitgebreide website (O'Brien & Marakas, 2006, p. 171 en 178-181) en om de nodige beveiligingsmaatregelen (O'Brien & Marakas, 2006, p. 443-447). In de volgende paragrafen zal ik eerst en vooral de specifieke vereisten ten aanzien van deze softwareapplicaties overlopen.

4.2.2. Data resource management

Om een degelijke database plannning mogelijk te maken, moeten eerst een paar begrippen worden verduidelijkt (O'Brien & Marakas, 2006, p. 161). Een database bestaat uit een aantal fields, die samen records vormen die dan weer samen files vormen. De database zelf is de verzameling van al deze files en maakt het door middel van een aantal zoekfuncties mogelijk elke field, record of file terug te vinden. De database bestaat niet enkel uit muziekfragmenten, maar ook uit informatie over deze fragmenten. Een field kan dus een muziekfragment, de naam van de uitvoerder en/of originele componist, de datum van publicatie, de specificaties van de gebruikte licentie, bijvoorbeeld met vermelding of het werk al dan niet mag worden aangepast, de lengte van het fragment of informatie over de stijl of de inhoud van het fragment bevatten. Samengevoegd, vormen al deze fields een record, meer bepaald een muziekfragment en alle bijbehorende informatie. Deze records maken op hun beurt deel uit van een file van vergelijkbare fragmenten (O'Brien & Marakas, 2006, p. 142).

De categorisering van records in stijl- of genregebonden files is niet lukraak gekozen. Zoals eerder gesteld, is dit project bedoeld om ambtenaren en andere medewerkers van overheidsdiensten en -agentschappen op zoek naar een geschikt muziekfragment tijd en moeite te besparen. Indien ze op een centraal aanbiedinsgpunt terechtkunnen, hoeven ze niet zelf het kluwen aan sites op het internet te doorworstelen. Indien de muziekfragmenten in de database van het project niet per muziekstijl of per sfeer zijn ingedeeld, gaat die tijd echter weer verloren. Het is immers niet de bedoeling dat de zoekende gebruiker alle beschikbare fragmenten moet beluisteren om te ontdekken welk fragment hij effectief kan gebruiken. Om de tijdswinst niet teniet te doen, moet die indeling op voorhand gebeuren.

Het gaat hier om een database met een zogenaamde relationele structuur. Gezien de relatieve eenvoud in de verbanden tussen de verschillende fields, records en files zou een meerdimensionele aanpak meer tijd, geld en moeite kosten dan voordelen opleveren (O'Brien & Marakas, 2006, p. 158).

Hiernaast omvat de database niet enkel een master file, met alle muzikale en aanverwante bestanden, maar ook een transaction file, waaruit blijkt welke fragmenten op welk ogenblik door wie zijn gebruikt. Dit laatste bestand maakt het de verantwoordelijken voor het project mogelijk na te gaan hoe groot de vraag is, in welke richting de vraag evolueert, welke onderdelen van het aanbod succes hebben en welke behoeftes van de doelgroep duidelijk nog niet zijn voldaan.

Om deze projectbehoefte verder te ondersteunen, moet in een vorm van database management worden voorzien (O'Brien & Marakas, 2006, p. 150-153). Het gebruik van een programma als MySQL kan de projectverantwoordelijke(n) helpen om de geschiktheid van het aanbod of de profielen van de gebruikers te analyseren. Dat het door mij aangehaalde programma door de open source community is ontwikkeld en verspreid, sluit uiteraard nauw aan bij de filosofie dat de sharing economy het mogelijk maakt dergelijke projecten zonder al te veel bijkomende kosten voor software of beschikbaar gestelde fragmenten te ontwikkelen.

Gezien het voorgaande, lijkt het me logisch voor een zogenaamde operational database te kiezen. Een distributed database of een external database lijken me minder geschikte opties (O'Brien & Marakas, 2006, p. 143-144). Het lijkt me immers beter het systeem niet te zeer afhankelijk van externe bronnen en ondersteuning te maken. Dit betekent dat de medewerkers van het project de geschikte muziekfragmenten zelf moeten zoeken,

beoordelen en eventueel downloaden en in de database opnemen. Het is, met andere woorden, niet de bedoeling de gebruiker constant naar andere databases door te sturen. Dit aspect van het project komt later, bij de analyse van de mogelijke succes- en faalfactoren, nog verder aan bod. Aangezien het aanvankelijk enkel om geluidsfragmenten gaat, lijkt een hypermedia database me overbodig. Een eventuele uitbreiding van het hele project naar multimediafragmenten kan ooit worden overwogen, maar is in eerste instantie niet aan de orde.

Tot slot moet ik nog opmerken dat de database design per definitie top-down moet gebeuren. Op het ogenblik dat de database worden gecreëerd, zijn de eindgebruikers immers nog niet gekend of althans zeker nog niet gehoord. Aangezien het hier een totaal nieuw concept betreft, ben ik niet zeker of overleg met alle mogelijke eindgebruikers veel resultaten zou opleveren. De meeste potentiële gebruikers hebben allicht nog geen mening over de vorm die het concept zou moeten aannemen. Hun voornaamste vraag zal allicht zijn dat het hele project zo gebruiksvriendelijk moet blijven. Dit is evenwel een vereiste die ook zonder voorafgaand overleg in het planningsproces kan worden opgenomen.

4.2.3. Website en communicatie

De hierboven geschetste database heeft natuurlijk enkel een bestaansreden als ze ook toegankelijk wordt gemaakt. Om dit te verwezenlijken, heeft het project een eigen website nodig. Via deze website moeten de verschillende bestanden in de database kunnen worden doorzocht. Ondanks de roots van de Creative Commons license is het niet de bedoeling hiervan een peer-to-peerstructuur te maken. Het onderscheid tussen de centrale database en de gebruikers moet te allen tijde duidelijk blijven.

Alvorens dit onderdeel van het project verder kan worden uitgewerkt, moet worden beslist wie allemaal toegang tot de site en tot de database moet krijgen. In principe kan de website vrij toegankelijk blijven voor elke bezoeker die het juiste adres vindt of krijgt. Dit betekent echter niet dat elke bezoeker ook automatisch het recht moet krijgen bestanden te downloaden. De redenen hiervoor zullen in het tekstgedeelte over de veiligheidsvoorzieningen nog verder aan bod komen. Het onderscheid tussen een bezoeker en een gebruiker is alvast essentieel voor de verdere invulling van de functies van de projectwebsite.

Het is duidelijk dat het hier om een internet- en niet om een intranetsite gaat. Er is nog geen geïntegreerd intranet voor de hele Vlaamse overheid en haar onderafdelingen, laat staan dat de lokale besturen hier toegang toe zouden hebben. Het heeft uiteraard geen enkele zin een dergelijke dure en tijdrovende operatie in functie van dit project te bepleiten.

Zoals steeds, verdient het aanbeveling het adres van de website zo eenvoudig mogelijk te houden. Een link op de centrale portaalsite van de Vlaamse overheid lijkt me vrij evident, maar links op andere overheidssites zijn uiteraard ook meer dan welkom om de verspreiding van kennis over het project te versnellen.

De website zou moeten bestaan uit een startpagina, waarop het doel en de werkwijze van het project worden toegelicht, een database met een duidelijk zoekinstrumentarium, en een praktische handleiding, met inbegrip van een ‘help’-functie. Dit laatste punt lijkt me essentieel. Men mag van de betrokken gebruikers niet verwachten dat ze vanaf de eerste dag het systeem volledig begrijpen. De invoering van nieuwigheden gaat altijd met vragen gepaard en ik zie niet in waarom dit project een uitzondering op deze regel zou

vormen. De ‘help’-functie zou best uit drie onderdelen bestaan, met name een rubriek met veelgestelde vragen, vaak kortweg ‘FAQ’ genoemd, een web-based formulier waarmee gebruikers hun vragen en opmerkingen aan de beheerders van de website kunnen doorgeven, en een forum waarop de gebruikers onderling ervaringen, tips en suggesties kunnen uitwisselen. Deze laatste punten passen natuurlijk in het concept van customer relationship management, dat een steeds belangrijker plek in het denken over technologische toepassingen inneemt (O’Brien & Marakas, 2006, p. 248 en 252). De aanwezigheid van een forum en de mogelijkheid online vragen te stellen en suggesties naar voren te brengen, maken het de verantwoordelijke(n) van het project makkelijker de gebruikers tevreden te houden en tactieken uit te stippelen om nieuwe gebruikers aan te trekken. Het is dan ook de bedoeling dat de reacties die op het forum verschijnen haast permanent door de projectverantwoordelijke(n) worden gemonitord.

De doelgroep van het project bestaat uit ambtenaren en medewerkers van aan de overheid verbonden organisaties. De gemakkelijkste wijze om dit in de praktijk werkbaar te maken en te houden, lijkt me erin te bestaan dat elke geïnteresseerde overheidsdienst of elk geïnteresseerd bestuur zich op de website kan registreren en vervolgens een eigen login krijgt. Het voornaamste recht dat deze login met zich meebrengt, is het recht muziekfragmenten te downloaden. Om het geheel wat overzichtelijk te houden, zou ik één login per geregistreerde organisatie toekennen en niet één login per natuurlijke persoon die de website nu en dan gebruikt.

Tot slot wil ik hier nog opmerken dat de gebruikers zelf ook een database met gedownloade muziekfragmenten moeten kunnen samenstellen. Aangezien uniformiteit ondersteuning en onderhoud vergemakkelijken, lijkt het me dan ook geen slecht idee op de website de hiervoor benodigde software aan te bieden. Aangezien de open source community hiervoor ondertussen voldoende programma’s heeft ontwikkeld, kan dit aanbod tegen de kostprijs van een beetje bijkomende schijfruimte aan het project worden toegevoegd. De organisatie achter Creative Commons heeft trouwens zelf een aantal nuttige, gratis verkrijgbare tools ontwikkeld die hierbij van pas komen, zoals de ‘plug-in for Mozilla-based browsers’ en de ‘Creative Commons add-in for Microsoft Office’.

4.2.4. Beveiliging en deontologische overwegingen

Ik veronderstel niet dat het nog nodig is het belang van beveiliging van internetverkeer te benadrukken. Talrijke voorvallen hebben de voorbije jaren in voldoende mate aangetoond dat heel wat mensen door middel van allerlei malafide technieken trachten websites en netwerken binnen te dringen of lam te leggen. Ook voor dit project dringen de nodige veiligheidsmaatregelen zich op.

Het hele veiligheidsbeleid van dit project staat of valt met de bereidheid van de gebruikers een aantal regels te respecteren. Het heeft immers weinig zin een systeem op allerlei manieren tegen indringers van buitenaf te beschermen indien de grofste misbruiken intern zijn gesitueerd. Op dit vlak heeft men echter nooit garanties. Het lijkt me niet mogelijk een beveiliging voor dit project te ontwerpen die elk misbruik door legitieme gebruikers kan voorkomen of uitsluiten. Elke gebruiker moet dan ook als reactie op zijn registratie een individuele user ID en een lijstje krijgen met de gedragsregels die bij het gebruik van de website en de database horen.

De registratieverplichting maakt het wel mogelijk na te gaan wie de gebruikers zijn en welke gebruikers precies welke acties hebben ondernomen. Eerder heb ik al gesteld dat het me overzichtelijker lijkt één login per gebruiker, bijvoorbeeld een lokaal bestuur, te

geven dan één login per natuurlijke persoon, bijvoorbeeld elke ambtenaar van dat lokaal bestuur die ooit bij het organiseren van evenementen betrokken is. Op zich lijkt dit in tegenspraak met de vorige paragraaf, maar in de praktijk worden logins, user ID's, paswoorden en alle andere niet-biometrische authentificatiegegevens vaak tussen collega's uitgewisseld en dit kunnen de projectverantwoordelijke(n) vanuit hun centrale kantoor toch niet controleren. Samengevat, valt de toegang tot het systeem onder de verantwoordelijkheid van de end-users. Zij moeten voorzichtig en verantwoord met hun login omspringen en misbruiken moeten worden gesanctioneerd. Wat deze sanctie precies kan inhouden, laat ik hier even in het midden. Dergelijke feiten moeten alleszins aan de leidinggevende van de overtreder worden doorgegeven. Hoe deze persoon hiermee wenst om te gaan, moet hij zelf uitmaken. Indien de misbruiken blijven duren, kan de login van een gebruiker natuurlijk altijd worden ingetrokken.

Wat de information system control betreft, kan ik kort zijn (O'Brien & Marakas, 2006, p. 467). De website en de database moeten natuurlijk voor de volle 100 percent veilig zijn. Om de veiligheid van de invoer te garanderen, moet elk bestand dat vanop een andere server wordt gedownload voor integratie in de database op de aanwezigheid van virussen worden gescand. De gebruikers moeten zeker zijn dat ze in de database enkel veilige bestanden zullen aantreffen. Verder moet een firewall ongewenst toekomende bestanden weren en moet de nodige anti-spyware allerlei al dan niet schadelijke restanten van bezochte websites vinden en verwijderen.

Wat deze laatste punten betreft, lijkt het me het eenvoudigst het hele project in de veiligheidsvoorzieningen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap te integreren. Aangezien het project deel van de werking van de Vlaamse overheid uitmaakt, is er geen nood aan een aparte beveiliging. Het beveiligingssysteem van de Vlaamse overheid blijkt goed te functioneren en een kleine uitbreiding om dit nieuwe project hierin te integreren, betekent allicht geen grote inspanning of meerkost.

Tot slot wil ik nier nog twee korte deontologische beschouwingen naar voren brengen. Een overheidsbeleid draait immers niet enkel om technologische toepassingen en economische resultaten, maar ook om mensen. Een beleid dat geen rekening met de mensen houdt, zal de steun van die mensen al snel verliezen.

Ten eerste, het valt op geen enkele manier uit te sluiten dat de projectmedewerkers tijdens hun werkuren muziekfragmenten opzoeken die ze eigenlijk vooral voor eigen recreatieve doeleinden willen vinden. Bovendien kunnen de projectmedewerkers in hun vrije tijd, bijvoorbeeld vanop de pc in hun eigen woning, inloggen en de database van het project gebruiken. In theorie gaat het hier om overtredingen. In de praktijk zou ik ervoor willen pleiten hier niet te veel aandacht aan te schenken. Medewerkers die tijdens de werkuren muziek voor eigen doeleinden zoeken, vinden allicht tegelijkertijd ook fragmenten die ze voor hun beroepsdoeleinden kunnen gebruiken. Medewerkers die tijdens hun vrije tijd de database bezoeken, zijn eigenlijk ook gedeeltelijk met hun werk bezig. Er bestaat altijd een kans dat ze tijdens een dergelijk bezoek een foutje in een bestand vinden dat ze tijdens de werkuren nog niet hadden gevonden en dat ze bijgevolg alsnog kunnen herstellen.

Ten tweede, sommige beroepsmuzikanten en hun vertegenwoordigers, bijvoorbeeld managementbureaus en boekingskantoren, zullen dit project allicht niet positief bejegenen. Als het project succes kent, zullen de diverse gebruikers minder auteursrechtelijk beschermde muziek laten horen en zullen zij het project en de overheid in het algemeen van broodroof beschuldigen. Deze beschuldiging houdt evenwel geen steek. Door tegen betaling muziek te componeren en te vertolken, worden deze

muzikanten immers uit vrije wil spelers in een markt. Dit heeft natuurlijk implicaties. Ook in de muzieksector is er concurrentie. Indien iemand zijn muziek goedkoper aanbiedt, verhoogt hij zijn kansen om meer aanbiedingen te krijgen. Indien iemand zijn muziek gratis aanbiedt, stijgt die kans uiteraard nog meer. Op dat ogenblik wordt kwaliteit de enige maatstaf voor eventueel succes. Het project gebruikt enkel muziekfragmenten die door buitenstaanders, met name al die mensen die hun muzikale composities door middel van een Creative Commons license gratis aanbieden, wordt gemaakt. Zolang deze muzikanten binnen de grenzen van de wetgeving blijven, is hier niets mis mee.

4.3. Succes- en faalfactoren

Het succes van het hierboven geschetste project is afhankelijk van een aantal factoren. Ik zal even toelichten op welke wijze de acties en de houding van de betrokkenen het uiteindelijke resultaat van het project kunnen beïnvloeden. Daarna zal ik nog enkele objectief waarneembare voor- en nadelen van het project overlopen.

4.3.1. Succes- en faalfactoren

De initiële voorwaarde om dit project enige kans op succes te bieden, is natuurlijk de aanwezigheid van voldoende politieke wil om een beleid met betrekking tot de inhoud van het project te creëren. De Vlaamse Regering moet het project goedkeuren en daaraan zal uiteraard enige discussie voorafgaan.

Indien de Vlaamse Regering het project zou goedkeuren, moet natuurlijk in voldoende budgettaire middelen worden voorzien. Over hoeveel geld het hier precies gaat, kan ik niet berekenen op basis van de gegevens waarover ik beschik. Tijdens de voorbereidende fase moeten alle aspecten van het project nader worden onderzocht. Het is mogelijk dat de Vlaamse Regering op basis van de resultaten van dit vooronderzoek besluit om de technische ontwikkeling uit te besteden, om reeds aangekochte pc’s of servers naar het project over te hevelen of om voor het project een nieuw lokaal te huren dat geen deel van het huidige gebouwenbestand uitmaakt. De veelheid aan factoren die een invloed op de kostprijs uitoefenen, zijn te groot om hier nu reeds een schatting van te kunnen maken.

Eenmaal het budget is vastgelegd, moeten de juiste mensen worden gevonden om het project uit te voeren. De competentie en de motivatie van deze mensen is uiteraard een essentiële succesfactor. Tijdens de selectieprocedure moeten niet enkel bekwame informatici worden gezocht. Om te slagen, heeft het project ook een of meerdere medewerkers nodig die zich met het zoeken, het selecteren en het categoriseren van de muziek bezighouden. Kennis van softwaresystemen of van het internet is, met andere woorden, niet voldoende. Minstens één projectmedewerker moet levendig, om niet te zeggen passioneel, in muziek in al zijn verschijningsvormen geïnteresseerd zijn.

Zodra de juiste mensen zijn gevonden, moeten de technische vereisten van het project worden aangepakt. Een dergelijk project heeft uiteraard enkel zin indien de gebruikte soft- en hardware degelijk functioneert en degelijk wordt onderhouden. Dit is niet enkel de verantwoordelijkheid van de projectmedewerkers. Zij moeten immers ook voldoende autonomie krijgen om naar eigen inzichten bepaalde programma’s te installeren, zelfs al gaat het hier om programma’s die de Vlaamse overheid normaal niet gebruikt. Het is de verantwoordelijkheid van de Vlaamse Regering deze vorm van autonomie toe te kennen.

Verder moet de juridische dimensie van het hele project voor elke betrokkene duidelijk zijn. De mogelijkheden en beperkingen van de Creative Commons license moeten in elke communicatie over het project sterk worden benadrukt. De inhoud van de licentie moet zo worden verwoord dat elke potentiële gebruiker alle geïmpliceerde rechten en plichten begrijpt. Het lijkt me dan ook geen overbodige luxe tijdens de opstartfase van het project in de nodige ondersteuning door een jurist te voorzien. Deze losvast aan het project verbonden jurist kan later tevens optreden indien zich betwistingen zouden voordoen.

Duidelijke communicatie met alle potentiële gebruikers is niet enkel nodig om de juridische aspecten van het project te verduidelijken. Ze is ook essentieel om de natuurlijke onwennigheid van de meeste mensen ten aanzien van vernieuwingen op te vangen. Indien de projectmedewerkers, die hier omwille van hun betrokkenheid bij het project zelf uiteraard geen last van hebben, hier geen rekening mee houden, zullen veel potentiële gebruikers allicht niet inzien waarom een overschakeling naar deze nieuwe mogelijkheid hen voordelen biedt. De projectmedewerkers mogen zich evenwel niet tot een informatiecampagne beperken. Gebruikers en mogelijke toekomstige gebruikers moeten de mogelijkheid krijgen feedback op de inhoud en de vorm van het project te geven. De reeds vermelde 'help'-functie en het eveneens reeds vermelde forum op de website kunnen hierbij een belangrijke rol vervullen. Bovendien bieden de transactional files de projectmedewerkers de mogelijkheid zelf de voorkeuren en de profielen van de gebruikers te analyseren.

Tot slot wil ik hier nog even op de rol van de aanbieders ingaan. Zij hebben immers een grote invloed op de slaagkansen van het project. Het spreekt voor zich dat op dit ogenblik niet elk genre of elke stijl even sterk vertegenwoordigd is. De muzikale voorkeuren van de muzikanten die hun creaties door middel van een Creative Commons license aanbieden, bepaalt uiteraard in grote mate de muziek die momenteel beschikbaar is. Om hieraan tegemoet te komen, zouden de projectmedewerkers de meest getalenteerde muzikanten en componisten moeten contacteren met de vraag of ze ook 'op bestelling' werken in een bepaalde stijl willen maken. Dit lijkt vergezocht, maar in feite sluit dit perfect aan bij de filosofie van de licentie. Het is immers reeds duidelijk dat deze mensen niet specifiek op geld uitzijn. Bovendien hebben ze voor de Creative Commons license gekozen omdat ze willen dat zoveel mogelijk mensen hun muziek te horen krijgen. De keuze geen auteursrechten te innen of te laten innen, moet volgens hen potentiële luisteraars overtuigen om hun muziek te downloaden en te beluisteren. De vraag om bijkomende werken in een welbepaalde stijl te maken, is zowat de positiefste feedback die zij kunnen krijgen. Het lijkt me dan ook niet onwaarschijnlijk dat velen op deze vraag zullen ingaan. Het is alleen zo dat ik dit niet op voorhand kan bewijzen. Deze succes- of faalfactor blijft dus in sterke mate een vraagteken.

4.3.2. Voor- en nadelen van het project

Naast deze succes- of faalfactoren heeft het voorliggend project ook een aantal objectieve voor- en nadelen. Ik overloop ze even zonder een oordeel te vellen. Het is aan de beleidmakers om te beslissen welke voor- of nadelen in hun ogen doorslaggevend zijn.

Een belangrijk voor- en nadeel van het project schuilt natuurlijk in de kostprijs. Voor muziek met een Creative Commons license moeten geen auteursrechten worden betaald. Om het hierboven geschetste project uit te voeren, moet echter wel geld worden uitgegeven. Deze kosten liggen niet bijzonder hoog, maar het blijven natuurlijk kosten. De vraag of de voordelen van het project tegen de kosten opwegen, loopt gelijk met de

vraag naar maatschappelijke prioriteiten. Hier valt uiteraard geen eenvoudig antwoord op te geven. Elke beleidsbeslissing is in se een afweging van voor- en nadelen.

Hetzelfde geldt eigenlijk voor de infrastructurele en de technische vereisten. Op zich zijn deze vereisten niet uitzonderlijk hoog, maar het blijven noodzakelijke voorwaarden om het project te kunnen uitvoeren. De projectmedewerkers moeten over een aantal pc's, een server en voldoende schijf- en webruimte kunnen beschikken. Hoewel het project geen fysieke objecten aanbiedt, nemen de vereiste computers en mensen wel fysieke ruimte in. Voor de volledigheid voeg ik hier nog aan toe dat 1 gigabyte ongeveer 1000 minuten muziek kan bevatten. Uiteraard is de behoefte aan schijfruimte in grote mate afhankelijk van het succes van het project. Dit betekent dat een onverwacht groot succes ertoe kan leiden dat de initiële voorzieningen niet langer volstaan om de dagelijkse werking te verzorgen en dat een herziening zich op een onverwacht en misschien zelfs ongepast ogenblik kan opdringen.

Alle betrokkenen moeten inzien dat het opbouwen van het project heel wat tijd zal kosten. Het zoeken en in de database integreren van de eerste muziekbestanden zal heel wat tijd in beslag nemen. Snelle processoren, een hoge downloadsnelheid en een databaseprogrammatuur zonder bugs spelen hierbij natuurlijk een grote rol, maar de belangrijkste bron van vertragingen schuilt zonder meer bij de aanbieders van muziekfragmenten. Momenteel staat deze muziek op duizenden verschillende websites, verspreid over zowat elk continent en elk ook afhankelijk van de eigen pc en de eigen internetprovider. Iedereen moet dan ook beseffen dat tussen de initiële goedkeuring van het project en het eigenlijke startpunt een periode van enkele maanden ligt. Bovendien moet de database vanaf dan constant worden aangevuld, hetgeen natuurlijk ook inspanningen en tijd zal kosten.

Om wettelijk in orde te blijven, moet bij elk fragment telkens een verwijzing naar de Creative Commons license worden weergegeven. Deze formele verplichting kan als een nadeel worden beschouwd, maar in se gaat het natuurlijk om een formaliteit die de meeste mensen zich snel eigen kunnen maken.

Een groot voordeel is natuurlijk dat niet in kopieerbeveiliging moet worden voorzien. De essentie van de zaak is immers dat de muziekfragmenten te allen tijde mogen worden gekopieerd. Dit maakt de beveiliging van de website en van de database een stuk eenvoudiger. De enige mogelijke vorm van misbruik betreft overigens een overtreding van de licentievoorwaarden, bijvoorbeeld het verspreiden van een fragment zonder attributie aan de oorspronkelijke componist. Dit heeft echter niets met het gebruik van de software te maken. Dergelijke feiten kunnen strafrechterlijk worden vervolgd en vallen buiten de verantwoordelijkheid van de projectmedewerkers. Indien zijzelf een inbreuk zouden begaan, is het natuurlijk de taak van hun leidinggevende om in te grijpen en om de gemaakte fouten te herstellen.

De muziekbestanden zijn 24 uur per dag en zeven dagen per week downloadbaar. Dit betekent dat de dienstverlening niet aan de kantooruren is verbonden. Dit is uiteraard een voordeel voor de gebruikers, aangezien ze niet van de aanwezigheid van de projectmedewerkers afhankelijk zijn.

De gebruikers moeten natuurlijk over de nodige apparatuur beschikken om de gedownloade fragmenten af te spelen. Momenteel geldden mp3-bestanden binnen de Creative Commons-gemeenschap als standaardformaat. Dit kan en zal uiteraard evolueren, maar de projectverantwoordelijken kunnen die evolutie uiteraard op de voet volgen en zelf de gepaste aanpassingen aan hun eigen systeem doorvoeren. Voor de

gebruikers ligt dit iets moeilijker. Niet alle cd-spelers aanvaarden mp3-bestanden en dat probleem zal zich met betrekking tot toekomstige formaten allicht ook stellen.

De grootste nadelen situeren zich op het vlak van de zoektocht naar en de selectie van geschikte muziekfragmenten. De projectmedewerkers moeten hun weg vinden in een chaotisch kluwen van aan elkaar gelinkte websites waar telkens een paar fragmenten te vinden zijn. Ze moeten al deze fragmenten beluisteren en op basis van hun eigen interpretatie en ervaringen selecteren en sorteren. De chaotische staat waarin het aanbod zich bevindt, bemoeilijkt en vertraagt deze opdracht. Bovendien zijn niet alle opnames van even goede kwaliteit en wordt men regelmatig met beschadigde bestanden, oftewel corrupted files geconfronteerd. Het project zou alvast een stuk vlotter lopen indien de betrokken muzikanten en componisten hun aanbod wat beter zouden structureren en zichzelf hogere kwaliteitsnormen zouden opleggen. Helaas heeft de Vlaamse overheid daar niets over te zeggen.

Tot slot wil ik hier nog vermelden dat een dergelijke database, bijvoorbeeld door middel van XML-bestanden, makkelijk aan andere databases kunnen worden gekoppeld. Een integratie van het Vlaams project in een netwerk van gelijkaardige projecten die door andere overheden in dit land zijn ontwikkeld, behoort dus zeker tot de mogelijkheden (O'Brien & Marakas, 2006, p. 128).

4.4. zelfstandig project of pilootproject

Op zich lijkt dit project een spielerei voor en door muziekliefhebbers of een abstracte denkoefening over nieuwe technologische ontwikkelingen. Indien men dit project niet als een afzonderlijke entiteit, maar als een pilootproject in het kader van een groter geheel ziet, blijkt evenwel dat de relevantie van het project zich niet enkel om het vinden van een geschikte achtergrondmuziekje draait.

Zoals ik al eerder heb vermeld, overwegen verschillende overheden op verschillende bestuurlijke niveaus in het buitenland de overstap van de software van de huidige marktleider Microsoft naar de producten die door de open source community zijn ontwikkeld. Een dergelijke overstap omvat echter veel facetten.

Om incompatibiliteit binnen eenzelfde dienst te vermijden en om het onderhoud en de ondersteuning leefbaar te houden, kan de omschakeling naar een nieuw besturingssysteem, ter vervanging van Microsoft Windows, best gecentraliseerd en na doorgedreven research van de mogelijkheden en alternatieven gebeuren.

De vervanging van de honderden programma's die op dit besturingssysteem draaien, is een heel andere zaak. De open source community heeft honderden bruikbare programma's, aangevuld met een veelvoud aan patches en aanvullingen, ontwikkeld die de gangbare programma's voor tekstverwerking, berekening, archiefbeheer, etc. kunnen vervangen. Indien de omschakeling met betrekking tot dergelijke programma's niet wordt gecoördineerd, zal elke werknemer van een ondersteunende IT-dienst en elke ambtenaar met wat functionele kennis van software de neiging voelen zelf op zoek te gaan en zelf programma's uit het ruime aanbod te selecteren. Om chaos te vermijden, zouden de IT-verantwoordelijken van de verschillende overheidsdiensten en –agentschappen zelf pakketten moeten samenstellen en het gebruik van niet tot de pakketten behorende programma's moeten verbieden. Deze handelwijze gaat natuurlijk regelrecht in tegen de filosofie van de open source community die de programma's in kwestie heeft ontwikkeld.

Een centrale database van alle beschikbare programma's, zorgvuldig gecatalogiseerd en door de beheerders van de database uitgetest en eventueel verbeterd kan dit probleem

oplossen. Een kleinere database met enkel muziekfragmenten kan in dit perspectief als een nuttige test-case worden beschouwd. Dit project maakt het immers mogelijk om zonder veel risico's te bepalen hoe een grote database op te stellen met programma's die elk hun eigen bron en achtergrond hebben en hoe de interactie met de verschillende potentiële gebruikers best op punt kan worden gesteld. Zodoende kan iets wat in de ogen van de meeste mensen allicht niet erg belangrijk lijkt een voorbereidende rol spelen in een project dat de werking van heel de overheid ingrijpen zal wijzigen.

5. Conclusies

Hoewel het voornaamste in feite al is gezegd, wil ik ter afronding van dit onderzoek trachten een aantal conclusies te formuleren. In se bevatten deze conclusies geen nieuwe elementen, maar ze geven wel aan welke aspecten van de voorliggende problematiek nog verder moeten onderzocht en waar zich de belangrijkste knelpunten met betrekking tot een eventuele implementatie bevinden.

Het in de loop van de vorige pagina's geschetste project heeft enkel een kans op welslagen indien alle stappen van het voorbereidend proces tijdig en doortastend worden gezet.

Hoewel ik hier in het eigenlijke onderzoek vrij snel overheen ben gegaan, blijft politieke wil en steun hierbij van het grootste belang. De voorstanders van dit of aanverwante projecten moeten eerst en vooral bij de beleidmakers van dit land aankloppen. Op die plek zullen ze vroeg of laat ongetwijfeld ook de tegenstanders van dergelijke projecten ontmoeten. Ik kan enkel hopen dat de discussie op basis van eerlijke en rationele argumenten zal worden gevoerd en niet in een strijd tussen de vertegenwoordigers van vernieuwingsgezinde groeperingen en de lobbyisten van behoudsgezinde bedrijven ontaardt.

Dit risico wordt natuurlijk groter indien het project effectief als een test-case of een pilootproject voor een veel groter initiatief wordt beschouwd. Een louter op muziek gericht project zou natuurlijk ook her en der tegenstanders vinden, maar de lobby van de gevestigde IT-bedrijven, met Microsoft als voornaamste exponent, is heel wat invloedrijker en machtiger dan de organisaties die vinden dat voor elk muziekstuk auteursrechten moeten worden betaald.

Het project zou op dit vlak nochtans een zeer relevante functie kunnen vervullen. De discussie over de bescherming van auteursrechten leeft in alle lagen van de samenleving. Dagelijks worden muziekfragmenten via peer-to-peernetwerken illegaal gedownload en worden cd's via pc's illegaal gekopieerd. Door zelf een standpunt in te nemen ten voordele van 'gedeeltelijk beschermde' muziek zou de overheid een duidelijk signaal kunnen geven. Op die manier zou ze immers een legaal alternatief propageren.

De toekomst van de Creative Commons license is alvast afhankelijk van de evolutie van de wetgeving en van de rechtsspraak. Sabam is alvast van plan een nultolerantiebeleid te voeren. Zo heeft Sabam gedreigd de bestuurders van vzw MUP, een organisatie die in de loop van 2006 de allereerste Belgische fuiven met enkel door de Creative Commons license beschermde muziek heeft georganiseerd, voor de rechtbank te dagen. Blijkbaar is Sabam zinnens op deze wijze de groei van dit relatief nieuwe fenomeen te stoppen. Ik zou hier graag dieper op het vonnis van deze zaak ingaan, maar daar is nog wat te vroeg voor. De zaak zal allicht pas halverwege 2007 een rechtszaal bereiken.

Terwijl de tegenstanders langs gerechtelijke weg hun gelijk trachten te halen, putten de voorstanders van de sharing economy hun kracht uit de netwerken die uit hun constante onderlinge contacten zijn gegroeid. Het voorliggend hypothetisch project heeft enkel zin indien het ook deze weg bewandelt. Constante communicatie tussen alle betrokken actoren is essentieel. Het door mij geschetste project betreft dan ook niet enkel een centrale database, maar ook een centraal communicatieknooppunt dat informatie in alle richtingen doorgeeft. Om dit constante contact tot stand te brengen en vorm te geven, is het absoluut essentieel op elk mogelijk ogenblik de relevantie en de perspectieven van dit project te verduidelijken. Dit is een uitdaging die een eigentijdse overheid en haar medewerkers alvast niet uit de weg mogen gaan.

6. Referenties

Anderson, C. (2006). The long tail, why the future of business is selling less of more. New York: Hyperion.

Baaij, J. (2006). Weg met Buma/Stemra en Sabam. In *Go Magazine*. (8 december 2006: http://www.gomagazine.nl/article/read/4557)

Beer, S. (2006). *Novell stitches up Linux deal with NSW Government*. (8 maart 2006: http://www.itwire.com.au/content/view/3563/49)

Biesemans, J. (2004). *Britse overheid positief over openbron*. (10 december 2006: http://zdnet.be/news.cfm?id=40235)

Crawford, W. (2006). Building the econtent commons. In *Econtent Magazine* (12 december 2006: http://www.econtentmag.com/Articles/ArticleReader.aspx?ArticleID=15112&ContextSubtypeID=11)

De Bondt, B. (2004). *Creative Commons, terug naar de bron van het auteursrecht*. (29 december 2006: http://indymedia.all2all.org/news/2004/11/90621.php)

Flew, T. (2005). Sovereignty and software, rethinking cultural policy in a global creative economy. In *International Journal of Cultural Policy*, volume 11, nr. 3. Oxford, Routledge.

Hof, R.D. (2005). The sharing economy. In *Business Week*. (13 december 2006: http://www.businessweek.com/magazine/content/05_25/b3938902.htm)

Kay, R. (2006). Creative Commons. In *Computerworld*. (11 december 2006: http://www.computerworld.com)

Lessig, L. (2001). The future of ideas, the fate of the Commons in a connected world. Londen: Random House.

Lessig, L. (2004). Free culture, how big media use technology and the law to lock down creativity. Londen: Penguin press.

Lessig, L. (2006). *CC Values*. (10 december 2006: http://creativecommons.org/weblog/entry/6118)

Mourits, R. (2004). *Franse overheid overweegt overstap naar Linux*. (8 december 2006: http://zdnet.be/news.cfm?id=37239)

O'Brien, J.A. & Marakas, G.M. (2006). Management information systems. New york: McGraw-Hill Irwin.

Raskin, A. (2004). Giving it away. in *Business 2.0*. (10 december 2006: http://money.cnn.com/magazines/business2/business2_archive/2004/05/01/368240/index.htm)

Raymond, E. (2000). *The cathedral and the bazaar*. (11 december 2006: http://catb.org/~esr/writings/cathedral-bazaar)

Verhaegen, L. (2004). *In 2006 digitale aangifte voor Linux en Mac.* (14 december 2004: http://www.webwereld.nl/articles/14249/in-2006-digitale-aangifte-voor-linux-en-mac.html)

7. Bijlage

Opmerking: De Belgische versie van de licentie is uiteraard ook in het Frans verkrijgbaar, maar het is, mijns inziens, voldoende hier enkel de Nederlandstalige versie op te nemen.

Bron: http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.0/be/legalcode.nl

creative commons

L E G A L C O D E

Naamsvermelding – NietCommercieel - GelijkDelen 2.0

CREATIVE COMMONS CORPORATION IS GEEN ADVOCATENKANTOOR EN VERLEENT GEEN JURIDISCHE DIENSTEN. DE VERSPREIDING VAN DEZE LICENTIE VEROORZAAKT GEEN JURIDISCHE OF CONTRACTUELE RELATIE TUSSEN DE PARTIJEN BIJ DEZE LICENTIE EN CREATIVE COMMONS. CREATIVE COMMONS VERSTREKT DEZE INFORMATIE ZOALS ZE IS, ZONDER GARANTIE. CREATIVE COMMONS STAAT NIET IN VOOR DE VERSTREKTE INFORMATIE EN SLUIT ALLE AANSPRAKELIJKHEID UIT VOOR WELKE SCHADE DAN OOK DIE ZOU VOORTVLOEIEN UIT HET GEBRUIK VAN DEZE INFORMATIE.

Licentie

HET WERK (ZOALS HIERONDER OMSCHREVEN) WORDT TER BESCHIKKING GESTELD OVEREENKOMSTIG DE BEPALINGEN VAN DEZE CREATIVE COMMONS PUBLIC LICENSE (HIERNA "CCPL" OF "LICENTIE"). HET WERK WORDT BESCHERMD DOOR HET AUTEURSRECHT, EN/OF, INDIEN RELEVANT, DOOR DE NABURIGE RECHTEN, OF HET SUI GENERIS DATABANKENRECHT EN/OF ELK KRACHTENS DE GELDENDE WETGEVING VAN TOEPASSING ZIJNDE RECHT.
ELK GEBRUIK VAN HET WERK DAT NIET UITDRUKKELIJK DOOR DEZE LICENTIE TOEGESTAAN WORDT, IS VERBODEN.
ELK GEBRUIK VAN HET WERK, OP EEN MANIER DIE ONDER EEN IN DEZE LICENTIE BEHANDELD RECHT VALT, BRENGT DE AANVAARDING VAN DEZE LICENTIE MET ZICH MEE. DOOR DEZE LICENTIE KENT DE LICENTIEGEVER U DE HIERNA OMSCHREVEN RECHTEN TOE INDIEN U DE VOLGENDE BEPALINGEN EN VOORWAARDEN AANVAARDT

1. Definities

a. Met "Collectief Werk" wordt een werk bedoeld waarin het Werk, in zijn geheel en in ongewijzigde vorm, samen met een aantal andere bijdragen, die elk een afzonderlijk en zelfstandig Werk vormen, tot een collectief geheel is samengevoegd. Collectieve Werken zijn onder andere geregeld een uitgave van een tijdschrift, bloemlezingen of encyclopedieën. Een Werk dat een Collectief Werk is, zal, krachtens deze Licentie, niet beschouwd worden als een Afgeleid Werk (zoals hieronder omschreven).

b. Met "Afgeleid Werk" wordt een werk bedoeld dat gebaseerd is op het Werk of op het Werk en andere reeds bestaande werken, zoals een vertaling, een muziekarrangement, een toneel-, literaire of cinematografische bewerking, een geluidsopname, een kunstreproductie, een ingekorte versie, een samenvatting of elke andere vorm waarin het Werk gewijzigd, omgezet of bewerkt kan worden, met uitzondering van de Collectieve Werken, die niet als Afgeleide Werken zullen beschouwd worden in de zin van deze Licentie. Om onduidelijkheid te vermijden zal, indien het Werk een muziekwerk of een fonogram is, de synchronisatie van het Werk met een bewegend beeld ("synching") als een Afgeleid Werk in de zin van deze Licentie beschouwd worden.

c. Met "Licentiegever" wordt de natuurlijke persoon of rechtspersoon bedoeld die de rechten op het Werk toekent volgens de bepalingen van deze Licentie.

d. Met "Oorspronkelijke Auteur" wordt de natuurlijke persoon bedoeld die het Werk gemaakt heeft of, indien het gaat om een voorwerp dat door een naburig recht beschermd wordt, de oorspronkelijke titularis van het naburig recht.

e. Met "Werk" wordt het Werk van letterkunde of kunst bedoeld dat beschermd wordt door het auteursrecht en dat het voorwerp is van deze licentie. Voor de toepassing van deze Licentie omvat het “Werk” ook voorwerpen die beschermd worden door een naburig recht, zoals een uitvoering, een fonogram, een eerste vastlegging van film of radio-uitzending, alsook de databanken die beschermd worden door een sui generis-recht, voor zover deze het voorwerp vormen van deze licentie. Indien nodig, zullen de bepalingen van deze Licentie op zo een manier geïnterpreteerd worden dat ze op dergelijke beschermde voorwerpen toegepast kunnen worden.

f. Met "U" wordt de natuurlijke persoon of rechtspersoon bedoeld die het Werk gebruikt op een wijze die geregeld wordt door de rechten waarop deze Licentie betrekking heeft en die de bepalingen van deze Licentie met betrekking tot het Werk niet eerder geschonden heeft of die de uitdrukkelijke toestemming van de Licentiegever gekregen heeft om rechten krachtens deze Licentie uit te oefenen ondanks een eerdere schending van deze.

g. Met "Licentiekenmerken" worden de volgende generieke kenmerken van de licentie bedoeld, zoals gekozen door de Licentiegever en aangeduid in de titel van deze Licentie: Naamsvermelding, NietCommercieel, GelijkDelen.

2. Uitzonderingen en beperkingen op de exclusieve rechten

Niets in deze Licentie heeft de bedoeling de toepassing van de uitzonderingen op de exclusieve rechten van de rechthebbenden, de uitputting van deze rechten of andere beperkingen op deze rechten krachtens het auteursrecht, de naburige rechten, het sui generis databankenrecht of elk ander van toepasselijk recht te verminderen, te begrenzen of te beperken.

3. Omvang van de toegekende Licentie

In overeenstemming met de bepalingen en voorwaarden van deze Licentie, verleent de Licentiegever U een licentie die wereldwijd, gratis, niet-exclusief en onbeperkt in tijd (voor de volledige duur van de bescherming van het Werk door het auteursrecht, de naburige rechten, het sui generis recht op de databanken) is om de volgende rechten met betrekking tot het Werk uit te oefenen:

a. het reproduceren, op welke wijze en in welke vorm dan ook, van het Werk, het opnemen van het Werk in één of meer Collectieve Werken en het reproduceren van het Werk zoals het opgenomen is in de genoemde Collectieve Werken;

b. het maken en reproduceren van Afgeleide Werken;

c. het uitlenen en verspreiden van exemplaren van het Werk, het meedelen aan het publiek en het ter beschikking stellen van het publiek. Hetzelfde geldt voor het Werk wanneer het opgenomen is in een Collectief Werk;

d. het uitlenen en verspreiden van exemplaren van Afgeleide Werken, ze meedelen aan het publiek en ze ter beschikking stellen van het publiek;

e. indien het Werk een databank is, het opvragen en hergebruiken van substantiële delen van de databank.

De hierboven vermelde rechten mogen uitgeoefend worden op alle bekende en onbekende dragers, media en formaten, met uitzondering van onbekende exploitatievormen. U heeft eveneens het recht om die wijzigingen aan het Werk aan te brengen die technisch noodzakelijk zijn voor de uitoefening van de hoger genoemde rechten op andere dragers, media en formaten. Oorspronkelijke Auteur ziet af van de uitoefening van zijn/haar morele rechten met betrekking tot de wijzigingen die technisch noodzakelijk zijn.
De Licentiegever behoudt zich alle rechten voor die niet uitdrukkelijk overgedragen zijn in deze Licentie, waaronder inbegrepen, doch niet beperkt tot, de rechten die onder sectie 4(e) opgenomen zijn.

4. Beperkingen De in artikel 3 toegekende licentie wordt uitdrukkelijk op de volgende manier beperkt:

a. U mag het Werk enkel in overeenstemming met de bepalingen van deze Licentie, uitlenen, verspreiden, ter beschikking stellen van het publiek of meedelen aan het publiek op voorwaarde dat U een kopie van deze Licentie of de Uniform Resource Identifier van deze Licentie toevoegt aan elke kopie van het Werk

dat U uitleent, verspreidt, ter beschikking stelt van het publiek of meedeelt aan het publiek. U mag geen voorwaarden op het gebruik van het Werk aanbieden of opleggen die de bepalingen van deze Licentie of de uitoefening van de toegekende rechten wijzigen of beperken. U mag het werk niet in onderlicentie geven. U moet alle aanduidingen die verwijzen naar deze Licentie en naar de garantieclausule en de uitsluiting van aansprakelijkheid intact houden. U mag het Werk niet uitlenen, verspreiden, ter beschikking stellen van het publiek of meedelen aan het publiek indien daarbij een technische maatregel gebruikt wordt die de toegang tot of het gebruik van het Werk op een met de bepalingen van deze Licentie strijdige wijze controleert. Het voorgaande geldt voor het Werk dat opgenomen is in een Collectief Werk maar dat houdt niet in dat het Collectief Werk zelf, afgezien van het Werk, onderworpen wordt aan de bepalingen van deze Licentie. Indien U een Collectief Werk maakt, dan moet U, op aanvraag van om het even welke Licentiegever en in de mate van het mogelijke, elke verwijzing naar de Licentiegever of de Oorspronkelijke Auteur uit het Collectief Werk verwijderen. Indien U een Afgeleid Werk maakt, dan moet U, op aanvraag van om het even welke Licentiegever en in de mate van het mogelijke, elke verwijzing naar de Licentiegever of de Oorspronkelijke Auteur uit het Afgeleide Werk verwijderen.

b. U mag een Afgeleid Werk enkel uitlenen, verspreiden, ter beschikking stellen van het publiek of meedelen aan het publiek krachtens de bepalingen van deze Licentie, van een latere versie van deze Licentie met dezelfde Licentiekenmerken als deze Licentie of van een Creative Commons iCommons-licentie die dezelfde Licentiekenmerken bevat als deze Licentie (bv. Naamsvermelding – Niet-Commercieel – Gelijk Delen 2.0 Japan). U moet een kopie van deze Licentie, of elk andere licentie die in de voorafgaande zin gespecificeerd werd, of de Uniform Resource Identifier van deze Licentie toevoegen aan elke kopie van het Afgeleid Werk dat U uitleent, verspreidt, ter beschikking stelt van het publiek of meedeelt aan het publiek. U mag geen voorwaarden op het gebruik van het Afgeleid Werk aanbieden of opleggen die de bepalingen van deze Licentie of de uitoefening van de toegekende rechten wijzigen of beperken. U moet alle aanduidingen die verwijzen naar deze Licentie en naar de garantieclausule en de uitsluiting van aansprakelijkheid intact houden. U mag het Afgeleid Werk niet uitlenen, verspreiden, ter beschikking stellen aan het publiek of meedelen aan het publiek indien daarbij een technische maatregel gebruikt wordt die de toegang tot of het gebruik van het Werk op een met de bepalingen van deze Licentie strijdige wijze controleert. Het voorgaande geldt voor het Afgeleid Werk dat opgenomen is in een Collectief Werk maar dat houdt niet in dat het Collectief Werk zelf, afgezien van het Afgeleid Werk, onderworpen wordt aan de bepalingen van deze Licentie.

c. U mag geen enkel van de door artikel 3 aan U toegekende rechten uitoefenen op een manier die voornamelijk bedoeld is voor of gericht is op het bekomen van een commercieel voordeel of een persoonlijke financiële compensatie. De uitwisseling van het Werk tegen andere Werken, die beschermd worden door het auteursrecht, de naburige rechten of het sui generis databankenrecht, door het elektronisch delen van bestanden of op een andere wijze, wordt niet beschouwd als zijnde bedoeld voor of gericht op het bekomen van een commercieel voordeel of een persoonlijke financiële compensatie, op voorwaarde dat de uitwisseling van de beschermde Werken geen betaling of financiële compensatie met zich meebrengt.

d. Indien U het Werk, Afgeleide Werken of Collectieve Werken uitleent, verspreidt, ter beschikking stelt aan het publiek of meedeelt aan het publiek, dan moet U alle informatie betreffende het beheer van rechten met betrekking tot het Werk intact houden en, op een wijze die redelijk is in verhouding tot het gebruikte medium of middel, verwijzen naar de Oorspronkelijke Auteur, door het verstrekken van de naam van de Oorspronkelijke Auteur (of het pseudoniem indien van toepassing) indien deze wordt vermeld; de titel van het Werk indien deze wordt vermeld; in de mate dit redelijkerwijze mogelijk is en indien deze beschikbaar is, de Uniform Resource Identifier, dat de Licentiegever aanduidt als verbonden met het Werk, tenzij die URI niet verwijst naar de informatie betreffende het beheer van rechten met betrekking tot het Werk of naar de van toepassing zijnde licenties op het Werk; en in het geval van een Afgeleid Werk, door het aanduiden van het gebruik van het Werk in het Afgeleid Werk en door het identificeren van de elementen (bijvoorbeeld, door de aanduiding "Franse vertaling van het Oorspronkelijk Werk door de Auteur" "Franse vertaling van het Werk door de Oorspronkelijke Auteur" of "scenario gebaseerd op het Oorspronkelijk Werk door de Oorspronkelijke Auteur"). De verwijzing naar de Oorspronkelijke Auteur moet gebeuren op een redelijke manier. In het geval van een Afgeleid Werk of een Collectief Werk, moeten deze verwijzingen echter minstens weergegeven worden op dezelfde plaats en op dezelfde wijze als andere vergelijkbare auteursvermeldingen.

e. Deze Licentie wijzigt geenszinsnde regeling van de billijke vergoedingen, die eventueel van kracht is in België of in andere landen, ter compensatie van de wettelijke erkenning van gedwongen licenties en heeft geen invloed op de inning van deze vergoedingen.

5. Garantieclausule en uitsluiting van aansprakelijkheid

TENZIJ ER TUSSEN DE PARTIJEN SCHRIFTELIJK ANDERS OVEREENGEKOMEN IS, BIEDT DE LICENTIEGEVER HET WERK AAN ZOALS HET IS EN DOET DE LICENTIEGEVER GEEN VERKLARINGEN OVER HET WERK OF VERPLICHT HIJ ZICH TOT GEEN ENKELE GARANTIE, ONGEACHT OF DEZE UITDRUKKELIJK OF STILZWIJGEND, KRACHTENS DE WET OF OP EEN ANDERE GRONDSLAG RUST, HIERIN BEGREPEN, MAAR NIET BEPERKT TOT DE GARANTIE TEGEN UITWINNING, DE COMMERCIALISEERBAARHEID VAN HET WERK, DE FUNCTIONELE CONFORMITEIT, DE AFWEZIGHEID VAN INBREUK OP RECHTEN VAN DERDEN, DE AFWEZIGHEID VAN VERBORGEN OF ANDERE GEBREKEN, DE NAUWKEURIGHEID VAN HET WERK OF DE AFWEZIGHEID VAN FOUTEN EN GEBREKEN MET BETREKKING TOT DE INFORMATIE, ONGEACHT OF DEZE AL DAN NIET OPSPOORBAAR ZIJN. INDIEN DE OP DEZE LICENTIE VAN TOEPASSELIJKE WETGEVING EEN DERGELIJKE UITSLUITING VAN VERANTWOORDELIJKHEID VERBIEDT OF REGLEMENTEERT, DAN IS DEZE UITSLUITING VAN AANSPRAKELIJKHEID EN GARANTIE SLECHTS IN DE MATE TOEGELATEN DOOR DE WET VAN TOEPASSING.

6. Beperking van aansprakelijkheid

VOOR ZOVER DE VAN TOEPASSELIJKE WETGEVING DIT TOELAAT, ZAL DE LICENTIEGEVER IN GEEN ENKEL GEVAL AANSPRAKELIJK GEACHT WORDEN VOOR WELKE RECHTSTREEKSE OF ONRECHTSTREEKSE, MATERIËLE OF MORELE SCHADE DAN OOK, DIE VOORTVLOEIT UIT DEZE LICENTIE OF UIT HET GEBRUIK VAN HET WERK, ONGEACHT OF DE LICENTIEGEVER INGELICHT WERD OVER DE MOGELIJKHEID VAN DERGELIJKE SCHADE.

7. Beëindiging

a. Elke inbreuk op de bepalingen van deze Licentie waarvoor U verantwoordelijk bent, leidt tot de ontbinding van rechtswege van deze Licentie en het einde van de rechten die er uit voortvloeien. Niettemin behouden de licenties op Afgeleide Werken of Collectieve Werken, die door U krachtens deze Licentie verleend werden aan natuurlijke personen of rechtspersonen, hun werking ten opzichte van deze natuurlijke personen of rechtspersonen, voor zover deze personen de bepalingen van deze licenties niet schenden. De artikels 1, 2, 5, 6, 7 en 8, blijven van kracht ongeacht de beëindiging van deze Licentie.

b. Indien de hierboven vermelde bepalingen en voorwaarden in acht genomen worden, is deze licentie onbeperkt in tijd (voor de duur van de bescherming van het Werk door het auteursrecht, de naburige rechten en het sui generis databankenrecht). Desalniettemin behoudt de Licentiegever zich op elk ogenblik het recht voor om het Werk onder een andere licentie of onder andere voorwaarden te exploiteren of om elke verspreiding van het Werk stop te zetten, zonder dat het gebruik maken van deze mogelijkheid deze Licentie (of elke andere licentie die, krachtens de bepalingen van deze Licentie, verleend werd of verleend moest worden) ongedaan kan maken, en deze Licentie zal onverminderd van kracht blijven tenzij de beëindiging intreedt wegens de hoger aangegeven redenen.

8. Diversen

a. Telkens U het Werk of een Collectief Werk uitleent, verspreidt, meedeelt of ter beschikking stelt van het publiek, verleent de Licentiegever aan de ontvanger een licentie die van toepassing is op het Werk en die dezelfde bepalingen en voorwaarden bevat als deze Licentie.

b. Telkens U het Afgeleid Werk uitleent, verspreidt, meedeelt of ter beschikking stelt van het publiek, verleent de Licentiegever aan de ontvanger een licentie die van toepassing is op het oorspronkelijke Werk en die dezelfde bepalingen en voorwaarden bevat als deze Licentie

c. Indien een bepaling uit deze Licentie, krachtens het van toepassing zijnde recht, nietig of niet afdwingbaar is, dan zal dit geen invloed hebben op de geldigheid en de afdwingbaarheid van de andere bepalingen. In dit geval zal, zonder dat enige tussenkomst van de partijen hiervoor nodig is, een dergelijke bepaling op een zodanige wijze geïnterpreteerd worden dat haar geldigheid en afdwingbaarheid gevrijwaard blijven.

d. Geen enkele afstand ten opzichte van de bepalingen en voorwaarden van deze Licentie wordt vermoed zonder een schriftelijke overeenkomst die ondertekend is door de partij die afstand doet. Geen enkele inbreuk op deze Licentie wordt door de andere partij aanvaard zonder schriftelijke overeenkomst, ondertekend door deze partij.

e. Deze Licentie is het enige contract tussen de partijen met betrekking tot het Werk, dat het voorwerp is van deze Licentie. Er bestaat geen enkele overeenkomst of document van welke aard dan ook, die betrekking heeft op het Werk, bovenop wat hier bepaald is. De Licentiegever is gebonden door geen enkele bijkomende verplichting die voortvloeit uit enige communicatie afkomstig van U, ongeacht de vorm. Deze Licentie kan niet gewijzigd worden zonder de schriftelijke overeenkomst van beide partijen.